

SEMESTER - II Sanskrit
Question Paper Pattern

3

प्रश्नापत्त प्रणाली

Time: 3 Hours

Max Mark: 75

सूचना - द्वितीय, तृतीय, चतुर्थ, पञ्चम, दशम, प्रश्नाः
संस्कृत भाषायामेव समाधेयाः।

NOTE: Q. NO. 2, 3, 4, 5, & 10 should be answered
in Sanskrit only.

प्रथमो भागः - Section - A [25 marks]

1. श्लोकपुराणं भावलोखनं च
(Unit - I) 2 वृत्त 4 $2 \times 3 = 06$
2. शब्दाः - (सम्पूर्णशब्दरूपाणि) 2 वृत्त 4 $2 \times 3 = 06$
3. धातवः - (लकारे सर्वाणि रूपाणि) 2 वृत्त 4 $2 \times 2\frac{1}{2} = 05$
4. सन्धि (नामनिर्देशपूर्वकं) 4 वृत्त 8 $4 \times 1 = 04$
5. समासाः (नामनिर्देशपूर्वकं) 4 वृत्त 8 $4 \times 1 = 04$

द्वितीयो भागः Section - B [50 marks]

6. आर्यभाषायां वा आर्यभाषायां वा अनुवृत्त
(from Unit - III only) 2 वृत्त 4 $2 \times 3 = 06$
7. निबन्धप्रश्नाः (Unit - I) 1 वृत्त 2 $1 \times 08 = 08$
8. निबन्धप्रश्नाः (Unit - II) 1 वृत्त 2 $1 \times 8 = 08$
9. निबन्धप्रश्नाः (Unit - III) 1 वृत्त 2 $1 \times 8 = 08$
10. लघुप्रश्नाः (from Unit - I & III) 4 वृत्त 8 $4 \times 2 = 08$
11. सन्दर्भवाक्यानि (from Unit - I & III) 4 वृत्त 12 $4 \times 3 = 12$

सूचना - द्वितीय-तृतीय-चतुर्थ-पञ्चम-दशम-प्रश्नाः संस्कृत-
भाषाभावेन समाधेयाः।

NOTE - Q. NO - 2, 3, 4, 5 & 10 should be answered in Sanskrit.

प्रथमो भागः (25 marks)

I द्वौ श्लोकोः प्रथिवा भावं च लिखत। 2x3=06

1. कक्षाकुर्वश्व - - - - - कोसलेन्द्राः।
2. कुलेन कावत्या - - - - - काञ्चनेन।
3. पृथक् पृथक् - - - - - तान्।
4. भूषितो मुण्डितो - - - - - धर्मकारणम्।

II द्वयोः सम्पूर्ण शब्दरूपाणि लिखत। 2x3=06

1. नदी
2. वनम्
3. वधू
4. मधु

III द्वयोः धातवः लकारे सर्वाणिरूपाणि लिखत। 2x2½=05

1. ईच्छतु
2. क्रेष्यति
3. चोरयेत्
4. शुद्ध्यते

IV चतुर्णां नामनिर्देशपूर्वकं सन्धानं

1. तत् + लथः
2. तत् + अपि
3. कुर्वन् + एव
4. कः + चित्
5. मृपः + प्रयति
6. नराः + वाच्यति
7. दृशः + प्रथमम्
8. जनाः + तिष्ठन्ति

V चतुर्णां नामनिर्देशपूर्वकं विग्रहवाक्यानि लिखत। 4x1=04

1. अविद्विरे
2. प्रत्यष्टम्
3. मृदाबलः
4. सकृष्णाः
5. अतिहितम्
6. समक्षम्
7. सुजाती
8. उपदेशाः

द्वितीय भागः (50 marks)

I द्वयोः आन्धाभाषार्थां वा आंग्लभाषार्थां वा अनुवदत। 2x3=06

1. राजवाहनोऽप्येवमचिन्तयत् - 'भूजमेषा पूर्वजन्मनि मे जाया यथावती।
नो चेदेतश्चाभवेत्विधोऽङ्गुराणो मज्जेनसि न जायते। शापावसानसञ्चे
त्पोषिषिदन्तं जातिस्मश्चभावथोः समानमेव।
2. तातविभवं चारुदत्तो नाम ब्राह्मणः अत्र नायकः। गुणपरितोषिणी
वेश्या वसन्तसेना अत्र नायिका। प्रायशः नाटकेषु नायकाः रमाद्वयो वीराः
भवन्ति।

3. सुभवा कुसुमसुकुमारं पद्मवन्वथं विलोक्य ते रूपम्
मम मानसमभिलषति त्वं चिन्तं कुङ्कु तथा मृदुलम् ॥

4. कः शब्दाश्चति भूतार्थं सर्वा मा तूलयिष्यति
शङ्कनीया हि दोषेषु निष्प्रभावा हरिद्रता ॥

ii) शकस्य प्रवणस्य समाधानं लिखत ।

1x8=08

1. कालिदासवर्णिते शिष्या इन्दुमतीस्वयंवरकथां लिखत ।

2. वृद्धोपदेशान् विवृणुत ।
[अथवा]

iii) शकस्य प्रवणस्य समाधानं लिखत ।

1x8=08

1. वाङ्मयस्य रितः वैशिष्ट्यं उपवर्णयत ।

2. मोहापनोदः [अथवा]
पाठ्यसाक्षात् लिखत ।

1x8=08

iv) शकस्य प्रवणस्य समाधानं लिखत ।

1. रीत्युत्पत्तिक वृत्तान्तं वर्णयत ।

2. वसन्तसेना चारुदत्तयोः समावेशं विवृणुत ।
[अथवा]

4x2=08

v) चतुर्णां लघुसमाधानानि लिखत ।

- ① भूमिपालः कथं विवर्णयति गतः ② कालिदासस्य जन्मस्थानं किमिति ज्ञायते ।
③ 'शिष्येभ्यो दीक्षाप्रदानम्' इति पाठ्यभाषायां सारं वृहत्शब्दः कः । ④ कः विमुक्तः ।
⑤ विद्वितार्थात् केन विरमति । ⑥ वाङ्मयं कथं फलदा इति उच्यते ।
⑦ दण्डी कस्मिन् प्रसिद्धः । ⑧ चारुदत्तस्य मितं कः ।

vi) चतुर्णां लघुसमाधानानि लिखत ।

4x3=12

① वृक्षान्तरं काञ्चति षट्पदालिः । ② रत्नं समादाय तु काञ्चनेन ।

③ सोऽमापवामाप गामिव । ④ पापात् पार्वतीकान्तपटाकान्ताश्वाङ्घ्रिः ।

⑤ को भवान्, अवसानसमये भवता बुभुक्षुचकं दण्डमुचितम् ।

⑥ को भवान् ? कस्या विद्यार्था निपुणः

⑦ समुक्तिं भावयित्वा सन्तापोऽपि तत्रैव बभूव ।

⑧ सुखं स्वपिष्टि महाज्जाहमणः ।